

Ustawa

o zmianie ustawy o podpisie elektronicznym oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1

W ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz.U.01.130.1450 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 3:

a. pkt 1 otrzymuje brzmienie:

Art. 3 pkt 1) **podpis elektroniczny** - dane w postaci elektronicznej, dodane do innych danych w postaci elektronicznej lub z nimi logicznie powiązane i służące jako metoda uwierzytelnienia;

b. po pkt 1 dodaje się pkt 1a:

Art. 3 pkt 1a) **uwierzytelnienie** – uzyskanie potwierdzenia, że dana osoba fizyczna lub podmiot jest tym, za kogo się podaje lub dokument elektroniczny sporządzony został przez podpisującego;

c. po pkt 1a dodaje się pkt 1b:

Art. 3 pkt 1b) **zaawansowany podpis elektroniczny** - podpis elektroniczny spełniający następujące wymogi:

- a) przyporządkowany jest wyłącznie podpisującemu;
- b) umożliwia zidentyfikowanie podpisującego;
- c) stworzony jest za pomocą środków, które podpisujący może mieć pod swoją wyłączną kontrolą;
- d) jest tak powiązany z danymi, do których się odnosi, że każda późniejsza zmiana danych jest wykrywalna

d. po pkt 1b dodaje się pkt 1c:

Art. 3 pkt 1c) **pieczęć elektroniczna** – zaawansowany podpis elektroniczny uwierzytelniający podpisującego nie będącego osobą fizyczną;

e. po pkt 1c dodaje się pkt 1d:

Art. 3 pkt 1d) **osobisty podpis elektroniczny** - zaawansowany podpis elektroniczny składany przez podpisującego, będącego osobą fizyczną, przy pomocy danych służących do składania podpisu elektronicznego zawartych w dokumencie tożsamości, spełniający wymagania określone przepisami odrębnymi

f. pkt 2 otrzymuje brzmienie:

Art. 3 pkt 2) **bezpieczny podpis elektroniczny** - zaawansowany podpis elektroniczny, złożony przez podpisującego będącego osobą fizyczną, przy pomocy danych do składania podpisu elektronicznego i bezpiecznego urządzenia do składania podpisu elektronicznego, weryfikowany za pomocą certyfikatu kwalifikowanego.

g. pkt 3 otrzymuje brzmienie:

Art. 3 pkt 3) **podpisujący** - oznacza:

- 1) osobę fizyczną, która działa w imieniu własnym albo w imieniu innych osób fizycznych lub podmiotu;
lub
- 2) podmiot;
posiadających urządzenie do składania podpisu elektronicznego.

h. pkt 4 otrzymuje brzmienie:

Art. 3 pkt 4) **dane służące do składania podpisu elektronicznego** - niepowtarzalne i przyporządkowane podpisującemu dane, które są wykorzystywane przez podpisującego do składania podpisu elektronicznego,

i. pkt 5 otrzymuje brzmienie:

Art. 3 pkt 5) **dane służące do weryfikacji podpisu elektronicznego** - niepowtarzalne i przyporządkowane podpisującemu dane, które są wykorzystywane do identyfikacji podpisującego,

j. pkt 6 otrzymuje brzmienie:

Art. 3 pkt 6) **urządzenie służące do składania podpisu elektronicznego** - sprzęt i oprogramowanie skonfigurowane w sposób umożliwiający złożenie podpisu lub poświadczenia elektronicznego lub pieczęci elektronicznej przy wykorzystaniu danych służących do składania podpisu lub poświadczenia elektronicznego,

k. pkt 8 otrzymuje brzmienie:

Art. 3 pkt 8) **urządzenie służące do weryfikacji podpisu elektronicznego** – sprzęt lub oprogramowanie skonfigurowane w sposób umożliwiający identyfikację podpisującego, który złożył podpis elektroniczny, przy wykorzystaniu danych służących do weryfikacji podpisu elektronicznego lub w sposób umożliwiający identyfikację podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne lub organu wydającego zaświadczenia certyfikacyjne, przy wykorzystaniu danych służących do weryfikacji poświadczenia elektronicznego,

l. pkt 10 otrzymuje brzmienie:

Art. 3 pkt 10) **certyfikat** - elektroniczne zaświadczenie, za pomocą którego można uzyskać potwierdzenie, że dane służące do weryfikacji podpisu elektronicznego są przyporządkowane do podpisującego i umożliwiają identyfikację podpisującego

m. pkt 22 otrzymuje brzmienie:

Art. 3 pkt 22) **weryfikacja bezpiecznego podpisu elektronicznego** - czynności, które pozwalają na identyfikację elektroniczny podpisującego będącego osobą fizyczną, oraz pozwalają stwierdzić, że podpis został złożony za pomocą danych służących do składania podpisu elektronicznego przyporządkowanych do podpisującego, a także że dane opatrzone tym podpisem nie uległy zmianie po złożeniu podpisu elektronicznego.

2) Art. 4 otrzymuje brzmienie:

Art. 4 ust. 1. Certyfikat, w szczególności certyfikat kwalifikowany, wydany przez podmiot świadczący usługi certyfikacyjne mający siedzibę na obszarze Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) jest równoważny certyfikatowi wydanemu na podstawie przepisów niniejszej ustawy.

Art. 4 ust. 2. Certyfikaty wydawane jako kwalifikowane przez podmioty świadczące usługi certyfikacyjne, mające siedzibę w kraju nienależącym do EOG, uznaje się za certyfikaty kwalifikowane w rozumieniu ustawy, jeżeli:

- 1) podmiot świadczący usługi certyfikacyjne, który wydał certyfikat spełnia wymogi dyrektywy 1999/93/WE i jest akredytowany w określonym w tej dyrektywie systemie akredytacji jednego z państw członkowskich UE lub krajów EOG, albo
- 2) podmiot świadczący usługi certyfikacyjne, mający siedzibę na obszarze UE, spełniający wymogi dyrektywy 1999/93/WE, udzielił gwarancji na ten certyfikat, albo
- 3) certyfikat lub podmiot świadczący usługi certyfikacyjne, uznawane są na podstawie umowy dwustronnej lub wielostronnej, zawartej pomiędzy UE i państwami trzecimi albo pomiędzy UE i organizacjami międzynarodowymi.

3) W Art. 6:

a. Ust. 1 otrzymuje brzmienie:

Art. 6 ust. 1. Bezpieczny podpis elektroniczny weryfikowany przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu stanowi dowód tego, że został on złożony przez osobę fizyczną określoną w tym certyfikacie, jako podpisujący.

b. Ust. 3 otrzymuje brzmienie:

Art. 6 ust. 3. Nie można powoływać się ze skutkiem prawnym, że podpis elektroniczny weryfikowany przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu nie został złożony za pomocą bezpiecznych urządzeń i danych, podlegających wyłącznej kontroli podpisującego

4) Po art. 10 ust. 1 dodaje się art. 10 ust. 2a w następującym brzmieniu:

Art. 10 ust. 2a. Podmiot świadczący usługi certyfikacyjne związane z zastosowaniem zaawansowanego podpisu elektronicznego jest obowiązany spełnić wymogi o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3,4, 6.

5) Po art. 10 ust. 4 dodaje się art. 10 ust. 4a w następującym brzmieniu:

Art. 10 ust. 4a. Minister właściwy do spraw informatyzacji może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki techniczne i organizacyjne jakie muszą spełniać podmioty świadczące usługi certyfikacyjne związane z zastosowaniem zaawansowanego

podpisu elektronicznego w usługach świadczonych drogą elektroniczną przez administrację publiczną na rzecz osób fizycznych i podmiotów.

6) Art. 12 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

Podmiot świadczący usługi certyfikacyjne nie odpowiada wobec odbiorców usług certyfikacyjnych za szkodę wynikłą z nieprawdziwości danych zawartych w certyfikacie, wpisanych na wniosek **osoby ubiegającej się o certyfikat**

7) W art. 18:

a. Ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

Art. 18 ust. 1 pkt 2) nie zmieniać danych, które mają zostać podpisane lub poświadczane elektronicznie oraz umożliwić przedstawienie tych danych podpisującemu będącemu osobą fizyczną przed chwilą jego złożenia,

b. Ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

Art. 18 ust. 2 pkt 5) wynik weryfikacji identyfikacji podpisującego

8) W art. 20:

a. Ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

Art. 20 ust. 1 pkt 4) imię i nazwisko lub pseudonim osoby ubiegającej się o certyfikat

b. Ust. 2 otrzymuje brzmienie:

Art. 20 ust. 2. Podmiot świadczący usługi certyfikacyjne, wydając kwalifikowany certyfikat, jest obowiązany zawrzeć w tym certyfikacie inne dane niż wymienione w ust. 1 na wniosek osoby ubiegającej się o certyfikat, a w szczególności wskazanie czy osoba ta działa:

9) W art. 21:

a. Ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

Art. 21 ust. 2 pkt 3) podpisujący, którego podpis elektroniczny jest weryfikowany na podstawie tego certyfikatu, nie dopełnił obowiązków, o których mowa w art. 15,

b. Ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

Art. 21 ust. 2 pkt 5) zażąda tego podpisujący lub osoba fizyczna albo podmiot wskazany w certyfikacie,

c. Ust. 2 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

Art. 21 ust. 2 pkt 7) podpisujący będący osobą fizyczną utracił pełną zdolność czynności prawnych

d. Ust. 3 otrzymuje brzmienie:

Art. 21 ust. 3. Unieważnienie certyfikatu zgodnie z ust. 2 pkt 2 nie wyłącza odpowiedzialności podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne za szkodę względem podpisującego.

e. Ust. 10 otrzymuje brzmienie:

Art. 21 ust. 10. O unieważnieniu lub zawieszeniu certyfikatu, podmiot świadczący usługi certyfikacyjne zawiadamia niezwłocznie podpisującego, który składa podpis elektroniczny weryfikowany na jego podstawie.

10) Dodać w art. 58 pkt 5 w brzmieniu:

Art. 58 pkt 5. Minister właściwy do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki stosowania podpisów zaawansowanych przez jednostki administracji publicznej.

Art. 2

W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535, z późn. zm.¹) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 2 pkt 29 dodaje się pkt 30 w brzmieniu:

„Art. 2 pkt 30) przesyłaniu faktury w formie elektronicznej – oznacza to wysłanie faktury w formie elektronicznej z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej lub przekazywanie na informatycznych nośnikach danych, a także udostępnienie faktury w formie elektronicznej w systemie znajdującym się pod kontrolą wystawcy lub odbiorcy lub podmiotu trzeciego.”;

2) uchyla się art. 106 ust. 10 – 11.

3) po w art. 106 ust. 12 dodaje się Rozdział 1a Faktury w formie elektronicznej i następnie art. 106a w brzmieniu:

„Art. 106a. Przepis określa:

- 1) zasady wystawiania i przesyłania faktur w formie elektronicznej;
- 2) zasady przechowywania faktur w formie elektronicznej;
- 3) zasady udostępniania organowi podatkowemu lub organowi kontroli skarbowej faktur w formie elektronicznej;
- 4) dane umieszczane na fakturze w formie elektronicznej.”;

4) po w art. 106a dodaje się art. 106b w brzmieniu:

„Art. 106b. 1. Faktury mogą być wystawiane i przesyłane w formie elektronicznej, pod warunkiem uprzedniego wyrażenia zgody na tą formę przez strony.

2. Wyrażenie zgody, o której mowa w ust. 1 może być dokonane, pod warunkiem, że została ona wyrażona w sposób jednoznaczny, w formie pisemnej lub w formie elektronicznej. W

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 113, Nr 90, poz. 756, Nr 143, poz. 1199 i Nr 179, poz. 1484, z 2006 r. Nr 143, poz. 1028 i 1029, z 2007 r. Nr 168, poz. 1187 i Nr 192, poz. 1382 oraz z 2008 r. Nr 74, poz. 444, Nr 130, poz. 826, Nr 141, poz. 888 i Nr 209, poz. 1320.

przypadku wyrażenia zgody w formie elektronicznej przepisy art. 106c ust.1 stosuje się odpowiednio.

3. Faktury mogą być wystawiane i przesyłane w formie elektronicznej nie wcześniej niż od dnia następującego po dniu, który został uzgodniony przez strony, jako dzień rozpoczęcia wystawiania i przesyłania faktur w formie elektronicznej. Jeżeli strony nie uzgodniły takiego terminu, faktury mogą być wystawiane i przesyłane w formie elektronicznej od dnia następującego po dniu wyrażenia zgody, o której mowa w ust. 1.

4. W przypadku cofnięcia zgody przez odbiorcę faktury wystawca faktury traci prawo do wystawiania i przesyłania temu odbiorcy faktur w formie elektronicznej od następnego dnia po dniu, w którym otrzymał powiadomienie od odbiorcy o wycofaniu zgody. Postanowienia dotyczące formy zgody stosuje się odpowiednio do wycofania zgody.”;

5) po art. 106b ust. 4 dodaje się art. 106c w brzmieniu:

„Art. 106c. 1. Faktury mogą być wystawiane, przesyłane i przechowywane w formie elektronicznej, pod warunkiem że autentyczność ich pochodzenia i integralność ich treści będą zagwarantowane:

- 1) poprzez zaawansowany podpis elektroniczny w rozumieniu ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130, poz. 1450, z późn. zm.), lub
- 2) poprzez wymianę danych elektronicznych (EDI) zgodnie z umową w sprawie europejskiego modelu wymiany danych elektronicznych², jeżeli zawarta umowa, dotycząca tej wymiany, przewiduje stosowanie procedur gwarantujących autentyczność pochodzenia faktury i integralność danych.

2. Nie uważa się za naruszenie integralności treści zmian wynikających z natury technologii zastosowanej do wystawiania i przesyłania faktur w formie elektronicznej (w szczególności, zmian formatu faktury w formie elektronicznej), o ile nie prowadzą one do zmiany obowiązkowych danych umieszczanych na fakturze w formie elektronicznej.”;

6) po art. 106c ust.3 dodaje się art. 106d w brzmieniu:

„Art. 106d. 1. Faktury w formie elektronicznej wystawia, przesyła się i przechowuje w formie elektronicznej albo papierowej zgodnie z ustaleniami stron.

2. Jednakże w przypadkach, gdy przeszkody formalne lub techniczne uniemożliwiają wystawianie i przesyłanie dokumentów, o których mowa w ust. 1 w zadeklarowanej wcześniej formie elektronicznej, w szczególności w przypadku cofnięcia przez jedną ze stron zgody na ich wystawianie i przesyłanie w formie elektronicznej, podatnik wystawia te dokumenty w formie papierowej.”;

7) po art. 106d ust. 2 dodaje się art. 106e w brzmieniu:

„Art. 106e. 1. Faktury w formie elektronicznej przechowuje się na terytorium kraju w sposób umożliwiający, na żądanie, zgodnie z odrębnymi przepisami, organów podatkowych lub organów kontroli skarbowej, dostęp tym organom do tych faktur w sposób zapewniający możliwość ich wykorzystania w celach kontrolnych określonych zgodnie z odrębnymi przepisami, z zastrzeżeniem ust. 2.

² Umowa w sprawie europejskiego modelu EDI została opisana w art. 1 zalecenia Komisji Europejskiej z dnia 19 października 1994 r. nr 1994/820/WE odnoszącego się do aspektów prawnych elektronicznej wymiany danych (Dz. Urz. UE L 338 z 28.12.1994).

2. Faktury w formie elektronicznej mogą być przechowywane na terytorium innego państwa niż terytorium kraju, pod warunkiem uprzedniego poinformowania w formie pisemnej naczelnika urzędu skarbowego oraz naczelnika urzędu celnego właściwego w zakresie podatku akcyzowego, w odniesieniu do podatnika tego podatku, o miejscu ich przechowywania (adresie, a w przypadku gdy adres odnosi się do innego podmiotu niż podmiot, który wystawił lub otrzymał fakturę - również o nazwie tego podmiotu). Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

3. Warunek poinformowania naczelnika urzędu skarbowego, o którym mowa w ust. 2, nie dotyczy podmiotów niebędących przedsiębiorcami.

4. Zmiany dotyczące miejsca przechowywania faktur w formie elektronicznej, o których mowa w ust. 2, mogą być dokonywane pod warunkiem poinformowania w formie pisemnej naczelnika urzędu skarbowego oraz naczelnika urzędu celnego właściwego w zakresie podatku akcyzowego, w odniesieniu do podatnika tego podatku, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od zaistnienia zmiany.”;

8) po art. 106e ust. 4 dodaje się art. 106f w brzmieniu:

„Art. 106f. Faktury w formie elektronicznej powinny być przechowywane przez ich wystawcę oraz odbiorcę lub na ich rzecz, w sposób gwarantujący autentyczność ich pochodzenia i integralność ich treści, jak również ich czytelność przez cały okres ich przechowywania.”;

9) po art. 106f dodaje się art. 106g w brzmieniu:

„Art. 106g. Dane gwarantujące autentyczność pochodzenia i integralność treści każdej faktury w formie elektronicznej powinny być przechowywane i udostępniane organom podatkowym i organom kontroli skarbowej na zasadach ustalonych dla tych faktur.”;

10) po art. 106g dodaje się art. 106h w brzmieniu:

„Art. 106h. Za potwierdzenie odbioru, o którym mowa w art. 29 ust. 4a ustawy uważa się w odniesieniu do faktur w formie elektronicznej także potwierdzenie wyrażone w formie e-maila, komunikatu systemowego lub jakiegokolwiek innej formie elektronicznej”;

11) po art. 106h dodaje się art. 106i w brzmieniu:

„Art. 106i. Przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do faktury korygującej, noty korygującej, duplikatu faktury, faktury wewnętrznej wystawionych i otrzymanych w formie elektronicznej.”;

Art. 3

1. Ustawa wchodzi w życie z dniem <...>.

UZASADNIENIE

Uzasadnienie do zmian przepisów ustawy o podpisie elektronicznym

Zaproponowane zmiany mają na celu usunięcie oczywistych niezgodności polskiej ustawy o podpisie elektronicznym z Dyrektywą 99/93/WE o wspólnotowych ramach dla podpisów elektronicznych. W tym celu doprecyzowano pojęcia „podpisu elektronicznego”, „zaawansowanego podpisu elektronicznego”, „bezpiecznego podpisu elektronicznego” oraz „urządzenia do weryfikacji podpisu elektronicznego”.

Przez wprowadzenie konstrukcji zaawansowanego podpisu elektronicznego znacznie poszerza się katalog różnego rodzaju podpisów elektronicznych, o różnym poziomie zapewnienia integralności podpisywanych danych oraz autentyczności podpisującego. Proponowane brzmienie definicji zaawansowanego podpisu elektronicznego - poza zastosowaniem konstrukcji odpowiadającej treści Dyrektywy - koryguje istotne odstępstwo polegające na użyciu słów „które podpisujący ma” zamiast sformułowania z Dyrektywy: „które podpisujący może mieć”. Sformułowanie z Dyrektywy chroni odbiorcę podpisu

elektronicznego przed konsekwencjami niedochowania należytej niestaranności ze strony podpisującego.

Podpis osobisty jest nowym, powszechnym mechanizmem służącym z założenia do komunikacji obywateli z podmiotami realizującymi zadania publiczne. Pozwoli on na wprowadzenie bezpiecznego i jednolitego sposobu weryfikacji tożsamości obywatela oraz uwierzytelniania dokumentów w kontaktach z podmiotami publicznymi. Wskazanie, że miejscem przechowywania danych służących do składania podpisu urzędowego jest dokument tożsamości jednoznacznie wskazuje, że realizacja zamiaru wprowadzenia podpisu urzędowego związana jest z planowanym wprowadzeniem do obiegu dokumentu tożsamości wyposażonego w mikroprocesor. Przepisy ustawy kreują sam podpis urzędowy tak by zachować spójność regulacji ustawy podstawowej dla podpisów elektronicznych w Polsce. Inne istotne cechy podpisu urzędowego uregulowane zostaną w *odpowiednich aktach prawnych dotyczących ewidencji ludności i dowodów tożsamości*.

Niezwykle istotne jest rozszerzenie pojęcia podpisu elektronicznego na konstrukcję techniczną gwarantującą integralność podpisanej treści i autentyczność podmiotu, który nie jest osobą fizyczną. Wprowadza się pieczęć elektroniczną, będącą zaawansowanym podpisem elektronicznym, jako uzupełniającą dla stosowania bezpiecznego podpisu elektronicznego w biznesie.

Najważniejszym przykładem **zastosowania pieczęci elektronicznej jest masowe wystawianie e-faktur.**

Rozwiązania techniczne pieczęci elektronicznej wdrożone przez przedsiębiorców umożliwią uzyskanie znacznych korzyści ekonomicznych przez zmniejszenie kosztów wystawiania i doręczania faktur papierowych w tradycyjny sposób, w wielkiej skali.

Warto podkreślić także, że Dyrektywa 99/93/WE w pkt. 8 Preambuły zachęca do rozszerzania zastosowania podpisów elektronicznych poza świat zastosowań papierowych:

(8) Szybki rozwój technologiczny i globalny charakter Internetu wymagają podejścia które uwzględnia różne technologie i usługi pozwalające na uwierzytelnianie danych drogą elektroniczną.

Ponadto, w projekcie zmiany ustawy doprecyzowano zapisy odnoszące się do „osoby składającej podpis elektroniczny” (zastąpione pojęciem „podpisującego”) oraz „ubiegającej się o certyfikat”.

Równoległa nowelizacja ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne wprowadza zmiany w Kodeksie postępowania administracyjnego w zakresie używania podpisów elektronicznych przez obywatela lub przedsiębiorcę w kontakcie z administracją publiczną. Tam również zakłada się zastosowanie innych rodzajów podpisów elektronicznych niż bezpieczny podpis elektroniczny.

Uzasadnienie do zmian przepisów ustawy o podatku od towarów i usług

Zaproponowane zmiany do ustawy o podpisie elektronicznym umożliwiły przygotowanie projektu zmian do ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535, z późn. zm.; dalej jako: „VATU”).

Przedmiotowe propozycje zmian do VATU stanowią propozycję kompleksowej reformy zasad obrotu fakturami w formie elektronicznej poprzez wykorzystanie między innymi narzędzi, jakie wprowadzają zmiany do ustawy o podpisie elektronicznym.

Celem proponowanych zmian do VATU jest uproszczenie obrotu tymi fakturami, tak aby faktury w formie elektronicznej stały się realną alternatywą dla faktur papierowych.

Proponowane zmiany dotyczą trzech płaszczyzn obrotu fakturami w formie elektronicznej:

1. zmian w przepisach proceduralnych, dotyczących rozpoczęcia elektronicznego fakturowania i udostępniania takich faktur organom kontroli skarbowej i podatkowej, zmierzających w kierunku uproszczenia wymogów administracyjno-formalnych;
2. zmian w przepisach technicznych, opisujących technologiczne uwarunkowania i wymagania wobec elektronicznego fakturowania, zmierzających w kierunku zapewnienia swobody technologicznej, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa obrotu;
3. zmian w przepisach określających treść faktur w formie elektronicznej i dokumentów pochodnych, zmierzających w kierunku zaakcentowania różnic pomiędzy fakturą w formie elektronicznej i w formie papierowej.

Projekt przewiduje zagwarantowanie zgodności proponowanych przepisów ustawy z prawem Unii Europejskiej oraz ustawą o podpisie elektronicznym, szczególnie w zakresie otwarcia katalogu technicznych środków, za pomocą których fakturowanie w formie elektronicznej może być realizowane. Dzięki temu, proponowane zmiany powinny przyczynić się do upowszechnienia fakturowania w formie elektronicznej wśród podatników.

Jednocześnie, możliwość zastosowania innych niewymienionych wprost w projekcie niniejszej ustawy technologii informatycznych dla celów fakturowania w formie elektronicznej, możliwe jest jedynie pod warunkiem, że gwarantują one autentyczność pochodzenia i integralność treści faktur w formie elektronicznej. Dzięki temu zagwarantowany zostanie obiektywnie wysoki poziom bezpieczeństwa obrotu fakturami w formie elektronicznej.

Ad.) Art. 2 pkt 30

Celem art. 2 pkt 30 jest umożliwienie podatnikom stosowania systemów informatycznych, obsługujących fakturowanie w formie elektronicznej w różnych konfiguracjach technicznych i biznesowych. Na podstawie tego przepisu możliwe jest, więc samodzielne wdrożenie systemu do elektronicznego fakturowania, a także powierzenie wdrożenia i obsługi takiego systemu podmiotowi trzeciemu w ramach outsourcingu.

Ponadto, przepis umożliwia wysyłanie faktur w formie elektronicznej z systemu informatycznego, a także udostępnianie takich faktur w systemach opartych na technologiach internetowych, celem pobrania bezpośrednio przez odbiorców. Ta druga możliwość ma przede wszystkim ułatwić fakturowanie w formie elektronicznej w segmencie B2C (dostawcy – profesjonalści oraz odbiorcy – osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej).

Dodatkowo, przepis ten dopuszcza przesyłanie i udostępnianie faktur w formie elektronicznej nie tylko drogą transmisji sieciowej, ale także przy wykorzystaniu fizycznych informatycznych nośników danych takich jak płyty CD, DVD, BD, HD-DVD, dyski twarde, pamięci flash, karty pamięci itd.

Ad.) Art. 106a.

Uregulowania niniejszego artykułu mają na celu wskazanie zakresu regulacji nowelizowanej VATU.

Ad.) Art. 106b. ust. 1.

Celem przepisu art. 106b jest zapewnienie, że rozpoczęcie fakturowania w formie elektronicznej będzie możliwe wyłącznie po wyrażeniu zgody na przedmiotową formę fakturowania przez obie strony, tj. wystawcę i odbiorcę faktury w formie elektronicznej. Przepis ten wyklucza zatem wystąpienie sytuacji, w której wystawianie i przesyłanie faktur elektronicznych odbywa się wbrew woli jednej z zaangażowanych stron.

Ad.) Art. 106b. ust. 2.

Celem przepisu jest rozszerzenie prawnie ważnych form, w jakich zaangażowane strony mogą wyrazić zgodę (akceptację) na rozpoczęcie fakturowania elektronicznego. W szczególności, celem przepisu jest przyczynienie się do zmniejszenia nakładu prac administracyjnych związanych z uzyskaniem zgody (akceptacji) w segmencie B2C oraz przez wystawców faktur w formie elektronicznej, którzy planują rozpoczęcie fakturowania elektronicznego z masową ilością odbiorców.

W tym przypadku wykorzystane mogą być przykładowo takie środki techniczne, jakie zostały zaproponowane w zmianach do ustawy o podpisie elektronicznym np. zaawansowany podpis elektroniczny.

Ad.) Art. 106b. ust. 3.

Celem przepisu jest uniknięcie niejasności związanych z określeniem momentu, w którym zaangażowane strony mogą najwcześniej rozpocząć fakturowanie w formie elektronicznej. Takie podejście wynika głównie z faktu, że nieścisłość w przedmiotowej kwestii mogłaby prowadzić do nieprawidłowości w rozliczeniach podatkowych wystawcy i odbiorcy.

Ad.) Art. 106b. ust. 4.

Celem przepisu było uniknięcie niejasności związanych z określeniem momentu, w którym zaangażowane strony są zobowiązane zaprzestać fakturowania w formie elektronicznej. Takie podejście wynika głównie z faktu, że nieścisłość w przedmiotowej kwestii mogłaby prowadzić do nieprawidłowości w rozliczeniach podatkowych wystawcy i odbiorcy.

Ad.) Art. 106c.

Celem tego uregulowania było zagwarantowanie pełnej zgodności z prawem Unii Europejskiej w zakresie doboru środków technicznych umożliwiających fakturowanie w formie elektronicznej. To z kolei ma służyć upowszechnieniu takiej formy fakturowania przy jednoczesnym zagwarantowaniu obiektywnie wysokiego poziomu bezpieczeństwa z nim związanego.

W efekcie, katalog środków technicznych umożliwiających realizację fakturowania w formie elektronicznej został rozszerzony w stosunku do katalogu obecnego w dotychczasowym Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie wystawiania oraz przesyłania faktur w formie elektronicznej, a także przechowywania tych faktur oraz

udostępniania organowi podatkowemu lub organowi kontroli skarbowej tych faktur (Dz. U Nr 122, poz. 133 z 2005r.).

Powyższe Rozporządzenie przewiduje możliwość fakturowania w formie elektronicznej pod warunkiem wykorzystania bezpiecznego podpisu elektronicznego, weryfikowanego za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu lub poprzez wymianę danych elektronicznych (EDI) zgodnie z umową w sprawie europejskiego modelu wymiany danych elektronicznych, jeżeli zawarta umowa, dotycząca tej wymiany, przewiduje stosowanie procedur gwarantujących autentyczność pochodzenia faktury i integralność danych.

Analiza odpowiednich przepisów prawa europejskiego (art. 233 ust. 1 pkt b dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej) pozwala przyjąć, iż zasadniczo dotychczasowe przepisy Rozporządzenia dotyczące wykorzystania systemów EDI zostały, co do zasady, sformułowane prawidłowo. Dlatego, zostały one przeniesione do projektu ustawy.

Z kolei, dotychczasowe zawężenie fakturowania w formie elektronicznej z wykorzystaniem podpisu elektronicznego do podpisu w wersji najbardziej zaawansowanej na gruncie obecnie obowiązującej ustawy o podpisie elektronicznym, nie znajduje uzasadnienia w prawie europejskim.

Przede wszystkim, forma podpisu elektronicznego wskazana w odniesieniu do elektronicznego fakturowania na gruncie prawa europejskiego (art. 2 pkt 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 1999/93/WE z dnia 13 grudnia 1999 r.) nie jest tożsama z bezpiecznym podpisem elektronicznym. Bliższa jest ona podstawowej wersji tego podpisu, zdefiniowanej w prawie polskim. Stąd, autorzy niniejszego projektu ustawy, przedstawiają konieczne zmiany jakie powinny zostać wprowadzone do ustawy o podpisie elektronicznym, a przez to będą mieć bezpośredni wpływ na fakturowanie w formie elektronicznej.

Różnice pomiędzy formą bezpieczną elektronicznego podpisu a podstawową są na gruncie prawa polskiego znaczące. Dotyczą one przede wszystkim konieczności wydawania i certyfikowania bezpiecznego podpisu przez tzw. trzecią zaufaną stronę, składania takiego podpisu za pomocą tzw. bezpiecznego urządzenia do składania podpisu elektronicznego i większymi kosztami stosowania takiego podpisu. Tylko też z bezpiecznym podpisem elektronicznym polskie prawo wiąże skutek w postaci złożenia ważnego oświadczenia woli.

Innymi słowy, z bezpiecznym podpisem elektronicznym związane są znaczące skutki cywilnoprawne, co skutkuje absolutnym prymatem bezpieczeństwa w jego przypadku i, w efekcie, znaczącym zwiększeniem kosztów jego użytkowania.

Wszystkich powyższych cech nie posiada podpis elektroniczny w podstawowej postaci. Niemniej jednak, obecny poziom techniki związanej z kryptografią komputerową powoduje, że istnieją jego implementacje nie mniej bezpieczne niż tzw. bezpieczny podpis elektroniczny (co nie było tak oczywiste w momencie tworzenia ustawy o podpisie elektronicznym – lata 2001/2002).

W świetle powyższego, zmiany przedstawione w art. 1 niniejszego projektu ustawy, stanowią wdrożenie na grunt prawa krajowego regulacji, które są zgodne z prawem europejskim i dzięki temu stworzą podatnikom możliwość fakturowania w formie elektronicznej z wykorzystaniem zaawansowanego podpisu elektronicznego. Przez wprowadzenie konstrukcji zaawansowanego podpisu elektronicznego znacznie poszerzy się katalog różnego rodzaju podpisów elektronicznych, o różnym poziomie zapewnienia integralności podpisywanych danych oraz autentyczności podpisującego.

Powyższy argument oraz fakt, że zarówno polskie, jak i europejskie prawo nie przewidują konieczności podpisywania faktur (w tym w formie elektronicznej) powodują, że nie ma uzasadnienia prawnego i technicznego wiązania fakturowania w formie elektronicznej

wyłącznie z podpisem elektronicznym w jego najbardziej złożonej postaci. Wyrazem tego jest sformułowanie zawarte w art.106c ust. 1 pkt 1 wskazanego w art. 2 niniejszego projektu ustawy.

Dodatkowo, prawo europejskie dopuszcza stosowanie wszelkich, innych technologii informatycznych dla celów fakturowania w formie elektronicznej pod warunkiem, że gwarantują one autentyczność pochodzenia i integralność treści faktur w formie elektronicznej.

Gwarancja pochodzenia oraz integralność treści faktury w formie elektronicznej są nadrzędnymi i wspólnymi dla wszystkich warunkami stawianymi systemom informatycznym, służącym do elektronicznego fakturowania.

Zapis ust. 2 został wprowadzony, aby umożliwić podatnikom dokonywanie zmian wynikających z technologii zastosowanej do wystawiania i przechowywania faktur w formie elektronicznej, przy zastrzeżeniu, że zmiany takie nie mogą powodować zmiany danych kluczowych z punktu widzenia zobowiązania w podatku VAT. Przykładem opisanych wyżej sytuacji może być przesyłanie faktur w formie elektronicznej za pomocą EDI, gdzie format przesyłanej przez wystawcę faktury musi zostać zmieniony, tak aby istniała możliwość odczytania jej w systemie finansowo-księgowym odbiorcy.

Ad.) Art. 106d.

Co do zasady, dokumenty pochodne związane z fakturami w formie elektronicznej powinny być przesyłane w tej samej, czyli elektronicznej formie. Dotyczy to przede wszystkim duplikatów faktur elektronicznych i ich korekt.

Niemniej jednak, należy wziąć pod uwagę, że wdrożenie elektronicznego fakturowania w odniesieniu do faktur korygujących i duplikatów może być bardziej złożone, niż w przypadku faktur w formie elektronicznej. Dlatego, projekt zmian do ustawy wprowadza możliwość wybrania przez strony także formy papierowej wystawiania wspomnianych dokumentów pochodnych. Raz wybrana przez strony forma wystawiania i przesyłania duplikatów i korekt faktur w formie elektronicznej powinna być stosowana konsekwentnie, chyba że przeszkody techniczne (np. awaria systemu finansowo-księgowego jednej ze stron) lub formalne (np. cofnięcie zgody na fakturowanie w formie elektronicznej) będą to uniemożliwiały.

Ad.) Art. 106e.

Przepis art. 106e ust. 1 sankcjonuje zasadę, iż zapis elektroniczny faktur musi być realizowany w sposób umożliwiający ich wykorzystanie przez organy kontroli skarbowej i podatkowej. Przez takie sformułowanie należy rozumieć możliwość wydrukowania tychże faktur, przeglądania ich na ekranie monitora, a także w przypadku ich udostępniania organom kontrolnym, nadanie im formy prezentacyjnej zrozumiałej dla osoby nie posiadającej znajomości systemu informatycznego, w którym elektronicznej faktury są wystawiane, przesyłane, udostępniane, księgowane czy przetwarzane.

W żadnym przypadku, analizowanego przepisu nie należy rozumieć jako umożliwiającego ciągły, zdalny dostęp do faktur w formie elektronicznej przez organy kontroli skarbowej i podatkowej. Dostęp do takich faktur może być realizowany w granicach i formach wskazanych w odpowiednich przepisach dotyczących kontroli skarbowej i podatkowej oraz kodeksu postępowania administracyjnego.

Zagwarantowaniu możliwości prowadzenia kontroli skarbowej i podatkowej służy również ust. 2, w którym dopuszcza się możliwość przechowywania faktur w formie elektronicznej na terytorium innego państwa, pod warunkiem uprzedniego poinformowania o takim fakcie odpowiednich organów podatkowych. Jednocześnie, ust. 3 tego artykułu wprowadza wyjątek od zasady notyfikacji w odniesieniu do podmiotów nie będących przedsiębiorcami. Zapis taki

ma wykluczyć konieczność powiadamiania przez osoby fizyczne nie prowadzące działalności gospodarczej, a korzystające np. z usług abonamentowych o przechowywaniu wystawionych na nich faktur przez usługodawcę na serwerze zlokalizowanym za granicą. W praktyce, odbiorcy takich usług najczęściej nie mają świadomości gdzie faktycznie takie faktury są przechowywane. W takiej sytuacji, obowiązek powiadomienia ciąży jedynie na wystawcy faktur w formie elektronicznej.

Ustęp 4 wprowadza zasadę, będącą konsekwencją przepisów powyżej omówionych. Mianowicie, w przypadku zmiany zagranicznego miejsca przechowywania faktur w formie elektronicznej, konieczna jest również notyfikacja odpowiedniego organu podatkowego. W tym przypadku nie później niż w terminie 7 dni od zmiany miejsca przechowywania.

Ad.) Art. 106f.

Jak już zostało wspomniane, głównym warunkiem fakturowania w formie elektronicznej jest zagwarantowanie przez wystawcę i odbiorcę albo podmiot działający na ich rzecz autentyczności pochodzenia oraz integralności treści faktur. Wymóg ten został, więc także powtórzony w odniesieniu do przechowywania faktur w formie elektronicznej. Jest to o tyle istotne, że próba zmiany treści faktury może mieć miejsce nie tylko podczas przesyłania przez Internet, czy inną sieć, ale także na etapie przechowywania. Tym samym, także system przechowujący musi spełniać wysokie normy bezpieczeństwa. Z kolei z uwagi na konieczność zagwarantowania możliwości kontroli faktur w formie elektronicznej, *explicite* wprowadzono zapis, iż powinna być zapewniona ich czytelność.

Poprzez pojęcie czytelności nie należy rozumieć, iż wymogiem prawnym jest przechowywanie faktur w formie elektronicznej np. w plikach PDF, mających formę dokumentu zrozumiałego dla odbiorcy. Faktury w formie elektronicznej mogą być przechowywane także w formatach technicznych, niezrozumiałych dla postronnego odbiorcy (np. XML). Niemniej jednak, system przechowujący przedmiotowe faktury powinien być w takim przypadku wyposażony w przeglądarkę / interpretator plików w takich formatach, tak aby na podstawie danych zawartych w pliku był generowany czytelny dokument.

Ad.) Art. 106g.

Autentyczność i integralność faktury w formie elektronicznej mogą być zapewnione przez wykorzystanie różnych technologii informatycznych. Przy czym, większość tych technologii zakłada wykorzystanie różnego rodzaju danych i technik kontrolnych (sumy skrótów, certyfikaty, klucze, sumy kontrolne itd) w celu zagwarantowania wspomnianych autentyczności i integralności. A zatem, w celu oceny czy dany system obsługujący fakturowanie w formie elektronicznej zapewnia odpowiedni poziom bezpieczeństwa, dane które to bezpieczeństwo zapewniają powinny również być dostępne dla celów kontrolnych.

Ad.) Art. 106h.

Niniejszy przepis zapewnia spójność regulacji dotyczących faktur w formie elektronicznej oraz papierowych wskazanych w ustawie dotyczących konieczności uzyskania potwierdzenia odbioru faktury korygującej przez wystawcę tejże faktury korygującej.

Celem przepisu jest rozszerzenie katalogu prawnie akceptowanych sposobów przesyłania potwierdzeń odbioru faktury korygującej. W szczególności, celem przepisu jest przyczynienie się do uproszczenia tego procesu oraz zmniejszenia nakładu pracy administracyjnej z tym związanej. Wprowadzone elektroniczne formy potwierdzeń odbioru mają na celu dostosowanie przepisów prawa do specyfiki obrotu dokumentami elektronicznymi. Klasycznie rozumiane potwierdzenia w obrocie dokumentami elektronicznymi mogą być zastąpione przez różnego typu wiadomości elektroniczne, w tym o charakterze zautomatyzowanym, przesyłane przez mechanizmy systemowe w wyniku ziszczenia się konkretnych zdarzeń (otrzymanie faktury korygującej w formie elektronicznej). Wykorzystanie

takich automatycznych potwierdzeń ma tym większe uzasadnienie, jeśli systemy za pomocą, których jest realizowane fakturowanie w formie elektronicznej są w pełni zintegrowane np. z procesem księgowania faktur. W takiej sytuacji, prowadziłoby do zaburzeń w funkcjonowaniu systemu wymaganie prawne np. w zakresie papierowej postaci potwierdzeń odbioru faktury korygującej w formie elektronicznej.

Ad.) Art. 106i.

Celem przepisu jest wskazanie wprost, w celu uniknięcia wątpliwości, do jakich dokumentów mają zastosowanie przepisy omawianego projektu zmian do ustawy.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. PODMIOTY, NA KTÓRE ODDZIAŁUJE PROJEKT AKTU PRAWNEGO

W zakresie zmian odnoszących się do ustawy o podpisie elektronicznym, nie jest rozszerzony krąg podmiotów w porównaniu z dotychczasową ustawą o podpisie elektronicznym.

Zaproponowane w projektowanej ustawie zmiany do VATU będą oddziaływać na podatników podatku od towarów i usług.

2. KONSULTACJE SPOŁECZNE

Projekt ustawy zostanie przedstawiony do zaopiniowania <...>:

Projekt ustawy zostanie zamieszczony na stronie internetowej <...>, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

3. WPŁYW REGULACJI NA SEKTOR FINANSÓW PUBLICZNYCH

Zmiana ustawy nie powoduje powstania kosztów dla budżetu państwa.

4. WPŁYW REGULACJI NA RYNEK PRACY; WPŁYW REGULACJI NA KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARKI I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, W TYM NA FUNKCJONOWANIE PRZEDSIĘBIORSTW; WPŁYW REGULACJI NA SYTUACJĘ I ROZWÓJ REGIONÓW.

Rozszerzenie możliwości prawnych zastosowań różnych rodzajów podpisów elektronicznych w komunikacji elektronicznej przyczyni się do rozwoju społeczno-ekonomicznego Polski, wyrównywania szans obywateli i przedsiębiorców w wielu dziedzinach, zarówno biznesu jak i administracji publicznej.

Wprowadzenie konstrukcji zaawansowanego podpisu elektronicznego znacznie poszerzy katalog różnego rodzaju podpisów elektronicznych, przez co możliwym będzie dokonanie kompleksowej reformy zasad obrotu fakturami w formie elektronicznej. Reforma zasad obrotu fakturami w formie elektronicznej w praktyce przyczyni się do uproszczenia tego obrotu, gdzie faktury w formie elektronicznej staną się realną alternatywą dla faktur papierowych. W konsekwencji przedmiotowe zmiany mogą wpłynąć na rozwój przedsiębiorstw, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw, które dotychczas nie decydowały się na fakturowanie w formie elektronicznej.

5. ZGODNOŚĆ Z PRAWEM UNII EUROPEJSKIEJ.

Zmiany są zgodne z prawem Unii Europejskiej, w szczególności z Dyrektywą 99/93/WE o wspólnotowych ramach dla podpisów elektronicznych, Dyrektywą 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej.

ⁱ) Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym oraz ustawę z dnia 11 kwietnia 2008 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług.